

## **ЗАКОН**

### **за измерванията**

#### **Глава първа** **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

**Чл. 1.** Този закон урежда обществените отношения, свързани с осигуряване на проследимост, точност и достоверност на измерванията.

**Чл. 2.** В Република България се използват само единици за измерване, разрешени от този закон.

**Чл. 3.** За осигуряване на проследимост на измерванията в страната се създават национални еталони.

**Чл. 4.** За осигуряване на точност и достоверност на измерванията в здравеопазването и на измерванията, свързани с обществената безопасност, защитата на околната среда, държавните и общинските вземания и търговските плащания, се извършва метрологичен контрол.

**Чл. 5. (1)** Метрологичният контрол обхваща:

1. контрол на средства за измерване;
2. метрологична експертиза на средства за измерване;
3. контрол на предварително опаковани продукти и на опаковки, предназначени да бъдат използвани като съдове за измерване;
4. метрологичен надзор.

**(2)** Контролът на средствата за измерване се извършва за установяване на съответствието им с изискванията на глава четвърта и наредбата по чл. 25.

**(3)** Метрологичната експертиза на средства за измерване се извършва при възникване на спор относно техническите и метрологичните характеристики на средствата за измерване в употреба по искане на физически или юридически лица.

**(4)** Контролът на предварително опакованите продукти и на опаковките, предназначени да бъдат използвани като съдове за измерване, се извършва за установяване на съответствието им с метрологичните изисквания към техните количества или вместимости.

**(5)** Метрологичният надзор се извършва за спазването на разпоредбите на този закон и наредбите по прилагането му.

## Глава втора

### ОРГАН НА УПРАВЛЕНИЕ И НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ПО МЕТРОЛОГИЯ

**Чл. 6. (1)** Председателят на Държавната агенция по стандартизация и метрология (ДАСМ) осъществява държавното управление в областта на измерванията, регламентирани в този закон, като:

1. предлага на Министерския съвет утвърждаването на националните еталони;
2. предлага на Министерския съвет за приемане дългосрочна програма за развитие на националните еталони и отговаря за нейното изпълнение;
3. дава методически указания във връзка с осигуряването на проследимост, точност и достоверност на измерванията в страната;
4. одобрява типа на средствата за измерване;
5. определя териториалните обхвати по чл. 35, ал. 2;
6. определя периодичността на периодичните проверки по чл. 40, ал. 2;
7. оправомощава лица за извършване на проверка на средства за измерване;
8. осъществява метрологичен надзор;
9. утвърждава правила за реда и начина за провеждане на обучението и за поддържане и повишаване на професионалната подготовка на служителите;
10. представлява Република България пред международните органи и организации по метрология;
11. изпълнява и координира изпълнението на задълженията на Република България, произтичащи от членството ѝ в международните органи и организации по метрология;
12. дава указания и препоръки за прилагане на документите на международните органи и организации по метрология.

**(2)** Обучението и професионалната подготовка на служителите от специализираната администрация се извършват в учебен център, като редът и начинът за провеждане на обучението и за поддържане и повишаване на професионалната подготовка се определят от председателя на ДАСМ.

**Чл. 7.** Министрите и ръководителите на ведомства организират дейностите по осигуряване на проследимостта, точността и достоверността на измерванията в ръководените от тях юридически лица, като спазват дадените от председателя на ДАСМ методически указания.

**Чл. 8. (1)** Националният съвет по метрология е консултативен орган към председателя на ДАСМ.

**(2)** Националният съвет по метрология разглежда дългосрочната програма за развитие на националните еталони, проекти на нормативни актове, програми и концепции за развитие на метрологията и дава становища и предложения по други въпроси, поставени от председателя на ДАСМ.

**(3)** Националният съвет по метрология се състои от 23 членове и включва по един представител на Министерството на икономиката, Министерството на околната среда и водите, Министерството на здравеопазването, Министерството на транспорта и съобщенията, Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Държавната агенция по

енергетика и енергийни ресурси, Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели, Изпълнителната агенция “Българска служба за акредитация”, определени от съответния министър или ръководител, по двама представители на Българската академия на науките, определени от нейния председател, по двама представители на висшите училища, определени от Съвета на ректорите на висшите училища, по двама представители на производители или търговци, определени от Българската стопанска камара и Българската търговско-промишлена палата, по двама представители на Съюза на метролозите в България и на Сдружение “Буллаб” и един представител на сдруженията за защита на потребителите в България, определен по общо споразумение между тях.

(4) Членовете на Националния съвет по метрология не получават възнаграждение за участието си в работата му.

(5) Заседанията на Националния съвет по метрология се ръководят от председателя на ДАСМ.

(6) Националният съвет по метрология приема правила за работата си, които се утвърждават от председателя на ДАСМ.

(7) Организационно-техническото обслужване на дейността на Националния съвет по метрология се осигурява от ДАСМ.

### **Глава трета**

## **ЕДИНИЦИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ, ЕТАЛОНИ И ПРОСЛЕДИМОСТ НА ИЗМЕРВАНИЯТА**

### **Раздел I**

#### **Единици за измерване**

**Чл. 9. (1)** Разрешени за използване единици за измерване са единиците от Международната система единици (SI), единици, използвани с Международната система единици, и техните съставни единици.

(2) Единиците за измерване по ал. 1 се използват за средствата за измерване и за резултатите от извършваните измервания.

**Чл. 10.** При въздушния, морския и железопътния транспорт могат да се използват единици за измерване, приети с международни конвенции или спогодби, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България.

**Чл. 11.** Министерският съвет приема наредба за наименованията, означенията и определенията на единиците за измерване по чл. 8, ал. 1 и за правилата за изразяване и обявяване на резултатите от измерване.

### **Раздел II**

#### **Еталони и проследимост на измерванията**

**Чл. 12.** Еталоните определят, възпроизвеждат, реализират или съхраняват единиците за измерване.

**Чл. 13. (1)** Националните еталони се използват като основа за определяне стойностите на други еталони на съответната единица за измерване.

**(2)** Министерският съвет по предложение на председателя на ДАСМ приема дългосрочна програма за развитие на националните еталони.

**Чл. 14.** Като национални еталони се утвърждават само еталони на единици за измерване съгласно раздел I, които притежават необходимата за страната точност и имат задоволителна степен на еквивалентност с международни еталони или с национални еталони на държави - членки на Конвенцията за метъра.

**Чл. 15. (1)** Държавната агенция по стандартизация и метрология чрез Главна дирекция "Национален център по метрология" създава, съхранява и усъвършенства националните еталони.

**(2)** Държавната агенция по стандартизация и метрология осъществява дейностите по ал. 1, като:

1. организира или участва в международни сравнения за установяване степента на еквивалентност на националните еталони;

2. осигурява проследимостта на националните еталони до международни еталони или еталони на държави - членки на Конвенцията за метъра;

3. разпространява единиците от националните еталони към следващи по точност еталони в страната чрез калибриране;

4. внедрява и поддържа система за управление на качеството;

5. предприема мерки за поддържане проследимостта на измерванията при повреда или унищожаване на национален еталон;

6. предприема мерки за осигуряване проследимостта на измерванията в случаите, когато в страната няма утвърден национален еталон.

**(3)** Държавната агенция по стандартизация и метрология може да привлича експерти при създаването и усъвършенстването на националните еталони.

**Чл. 16.** Националните еталони се утвърждават с решение на Министерския съвет по предложение на председателя на ДАСМ.

**Чл. 17. (1)** Лица, притежаващи еталони, които отговарят на изискванията по чл. 14, могат да ги предлагат на председателя на ДАСМ за утвърждаване от Министерския съвет като национални.

**(2)** Лицата, които притежават национални еталони, са длъжни да извършват дейностите по чл. 15, ал. 2, т. 3, 4 и 5 и да спазват указанията на председателя на ДАСМ или на определено от него длъжностно лице.

**(3)** Държавната агенция по стандартизация и метрология чрез Главна дирекция "Национален център по метрология" координира дейността на лицата, притежаващи национални еталони, и организира участието им в международни сравнения.

**Чл. 18.** Държавната агенция по стандартизация и метрология води регистър на националните еталони и публикува информация за тях в официалния бюлетин на ДАСМ.

**Чл. 19.** Министерският съвет определя с наредба реда за утвърждаване на националните еталони и за начина на използване и съхраняване на еталоните.

## **Глава четвърта**

### **КОНТРОЛ НА СРЕДСТВАТА ЗА ИЗМЕРВАНЕ**

#### **Раздел I**

#### **Общи изисквания**

**Чл. 20. (1)** На контрол по реда на тази глава подлежат средствата за измерване, компонентите, спомагателното оборудване и допълнителните устройства към тях, наричани по-нататък “средствата за измерване”, които се използват в случаите по чл. 4 и са определени в наредбата по чл. 25.

**(2)** Средствата за измерване се пускат на пазара и/или в действие и се използват само ако съответстват на изискванията на тази глава и на наредбата по чл. 25.

**Чл. 21.** Лицата, които пускат на пазара и/или в действие и използват средствата за измерване, отговарят за тяхното съответствие с изискванията към тях.

**Чл. 22.** На контрол по реда на тази глава подлежат и средствата за измерване, предназначени за измервания в случаите по чл. 4, за които в други нормативни актове са определени технически и метрологични изисквания към тях.

**Чл. 23. (1)** Контролът на средствата за измерване се извършва чрез одобряване на типа, първоначална проверка и последваща проверка.

**(2)** Когато се допуска от наредбата по чл. 25, средства за измерване могат да се пускат на пазара и/или в действие без одобряване на типа или без извършване на първоначална проверка.

**(3)** Средствата за измерване, които имат маркировка за съответствие съгласно чл. 21 от Закона за техническите изисквания към продуктите, подлежат само на последващи проверки.

**Чл. 24.** Когато контролът на средствата за измерване се извършва на мястото на производство, доставка, монтаж, използване или ремонт, лицето, извършващо контрола, може да поиска от заявителя да осигури еталони, оборудване, консумативи и помощен персонал.

**Чл. 25.** Министерският съвет определя с наредба изискванията към средствата за измерване и тяхното използване по предназначение, реда и методите за извършване на контрол и знаците, които удостоверяват резултатите от него, и реда за водене на регистъра по чл. 31.

#### **Раздел II**

#### **Одобряване на типа на средства за измерване**

**Чл. 26. (1)** Одобряването на типа се извършва на етапа на производство или при внос на средства за измерване от неодобрен тип за допускане на средствата за измерване до първоначална проверка.

**(2)** Допълнително се одобрява типът на средства за измерване при модификация или допълнение към одобрен тип, които влияят или биха могли да оказват влияние на резултатите от измерване или на условията за използване на средствата за измерване.

**(3)** Когато при производството на средства за измерване са използвани нови технологии и за тези средства за измерване в наредбата по чл. 25 няма определени изисквания, може да се извърши ограничено одобряване на типа при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 25.

**Чл. 27. (1)** Срокът на валидност на одобряването на типа на средствата за измерване е 10 години.

**(2)** Срокът на валидност на одобряването на типа на средствата за измерване може да бъде продължаван за следващи периоди от 10 години.

**(3)** Срокът на валидност на ограниченото одобряване на типа на средствата за измерване по чл. 26, ал. 3 е до 2 години и може да бъде продължен за следващ период не по-дълъг от 3 години.

**(4)** За срока на валидност на одобряването на типа броят на средствата за измерване, които могат да бъдат произведени или внесени в съответствие с одобрения тип, е неограничен, с изключение на случаите по чл. 26, ал. 3.

**(5)** Когато срокът на валидност на одобрения тип е изтекъл, намиращите се в употреба средства за измерване, които отговарят на одобрения тип, се считат от одобрен тип.

**Чл. 28. (1)** Лицата, които произвеждат или внасят средства за измерване, са длъжни да ги заявят ДАСМ за одобряване на типа.

**(2)** Лицата по ал. 1 са длъжни да заявят за одобряване на типа всяка модификация или допълнение на одобрен тип средство за измерване при спазване изискванията на този раздел.

**Чл. 29. (1)** Председателят на ДАСМ одобрява типа на средствата за измерване и издава удостоверение за одобрен тип, когато след изпитване и оценяване на типа е установено съответствие на типа на средствата за измерване с изискванията към тях.

**(2)** Председателят на ДАСМ признава одобряването на типа на средствата за измерване и издава удостоверение за признаване на одобрения тип:

1. когато е представен сертификат за одобрен тип на средство за измерване, издаден от компетентен орган на държава - членка на Европейския съюз, удостоверяващ съответствието на типа с изискванията на директива на Европейския съюз за тези средства за измерване;

2. когато има подписано споразумение с друга държава за взаимно признаване на одобряването на типа.

**(3)** Председателят на ДАСМ може да одобри типа на средството за измерване и да издаде удостоверение за признаване на одобрения тип при представяне на сертификат за съответствие по сертификационната система на Международната

организация по законова метрология (OIML), ако характеристиките в сертификата отговарят на изискванията към средството за измерване.

(4) Удостоверението за признаване на одобрения тип по ал. 2 и 3 е със срок на валидност до изтичане на валидността на представения сертификат, но не по-дълъг от 10 години.

**Чл. 30.** Председателят на ДАСМ отказва одобряването на типа или признаването на одобрения тип на средствата за измерване, когато не са спазени изискванията на чл. 29, и уведомява заявителя за това.

**Чл. 31. (1)** Държавната агенция по стандартизация и метрология вписва одобрените типове средства за измерване и допълненията към тях в регистър на одобрените за използване типове средства за измерване. Регистърът е публичен.

(2) Информация за одобрените типове средства за измерване се публикува в официалния бюлетин на ДАСМ.

**Чл. 32. (1)** Производителите или вносителите нанасят знак за одобрен тип върху всяко средство за измерване, произведено в съответствие с одобрения тип, и по желание - върху съпровождащата го документация.

(2) В случаите по чл. 23, ал. 2 производителите или вносителите на средства за измерване нанасят знак, удостоверяващ, че средствата за измерване не подлежат на одобряване на типа, или знак, че средствата за измерване не подлежат на първоначална проверка.

**Чл. 33. (1)** Председателят на ДАСМ отменя със заповед одобряването на типа:

1. когато се установи, че средствата за измерване от одобрен тип не съответстват на одобрения тип или на изискванията към тях или не потвърждават метрологичните си характеристики и е невъзможно тези средства за измерване да бъдат приведени в съответствие с тези изисквания;

2. когато средствата за измерване, произведени в съответствие с одобрения тип, покажат при употреба недостатък от общ характер, който ги прави непригодни за използване по предназначение.

(2) Производителят или вносителят няма право да пуска на пазара и/или в действие и е длъжен да изтегли от пазара средствата за измерване, на които е отменено одобряването по ал. 1.

(3) В случаите по ал. 1 намиращите се в употреба средства за измерване се считат от неodobрен тип, освен ако в заповедта за отменяне е предвидено друго.

(4) Председателят на ДАСМ в 7-дневен срок от издаването на заповедта за отменяне писмено уведомява производителя или вносителя за отмяната на одобряването на типа на средствата за измерване.

**Чл. 34.** Отмяната на одобряването се вписва в регистъра на одобрените за използване типове средства за измерване и информация за това се публикува в официалния бюлетин на ДАСМ.

### Раздел III

#### Първоначална и последваща проверка на средства за измерване

**Чл. 35. (1)** Първоначалните и последващите проверки на средства за измерване се извършват от ДАСМ чрез Главна дирекция “Мерки и измервателни уреди” или от оправомощени от председателя на ДАСМ лица.

**(2)** Председателят на ДАСМ в зависимост от одобрените типове, броя и местоположението на средствата за измерване и периодичността им на проверка определя териториалните обхвати на териториалните звена “Мерки и измервателни уреди” и териториалните обхвати, за които се оправомощават лица за извършване на проверка на средства за измерване.

**(3)** Определените териториални обхвати се публикуват в официалния бюлетин на ДАСМ.

**Чл. 36. (1)** Първоначална проверка на средства за измерване от одобрен тип и на средства за измерване, които не подлежат на одобряване на типа, се извършва с цел пускането им на пазара и/или в действие и се удостоверява със знаци за първоначална проверка.

**(2)** Първоначалната проверка на средства за измерване има срок на валидност до края на календарната година, следваща годината на проверката, освен ако в наредбата по чл. 25 е определен друг срок.

**Чл. 37.** Лицата, които произвеждат или внасят средства за измерване, са длъжни да ги заявят и представят в ДАСМ или пред лице, оправомощено за извършване на първоначална проверка.

**Чл. 38.** Средствата за измерване, за които при първоначална проверка се установи, че не съответстват на одобрения тип или на изискванията към тях, не се пускат на пазара и/или в действие, докато производителят или вносителят не ги приведе в съответствие.

**Чл. 39. (1)** Първоначалната проверка на средства за измерване, внесени от държава – членка на Европейския съюз, маркирани от компетентен орган със знак за съответствие с одобрения тип и/или с изискванията на директива на Европейския съюз за съответните средства за измерване, се извършва чрез проверка на извадка от партидата на тези средства за измерване.

**(2)** Резултатите от първоначалната проверка на средства за измерване се признават, ако проверката е извършена от компетентен орган на друга държава, с която Република България има подписано споразумение за взаимно признаване.

**Чл. 40. (1)** Последваща проверка се извършва на средствата за измерване в употреба и се удостоверява със знаци за последваща проверка.

**(2)** Последващата проверка се извършва периодично или след ремонт на средствата за измерване.

**(3)** Последващата проверка се извършва преди изтичането на срока на валидност на първоначалната или периодичната проверка в случай на унищожаване на знака или по желание на лицето, което използва средството за измерване.

**(4)** Периодичността на проверките по ал. 2 се определя със заповед на председателя на ДАСМ и се обявява в официалния бюлетин на ДАСМ.

**Чл. 41.** Лицата, които използват средства за измерване, са длъжни:

1. да осигуряват техническата им изправност и правилна употреба и да ги използват по предназначение;



2. да не променят съответствието им с одобрения тип или с изискванията към тях;

3. да ги заявяват и представят за последваща проверка в ДАСМ или пред оправомощено за последваща проверка лице;

4. да не използват средства за измерване без знаците по чл. 32, чл. 36, ал. 1 и чл. 40, ал. 1.

**Чл. 42.** Лицата, които ремонтират средства за измерване, са длъжни при ремонта да запазят съответствието им с одобрения тип или с изискванията към тях и да ги заявят и представят за последваща проверка след ремонт.

**Чл. 43.** Лицата, които извършват проверка на средства за измерване, трябва:

1. да разполагат с еталони или сертифицирани сравнителни материали, спомагателно оборудване и помещения или подвижни лаборатории с осигурени условия в тях, които да позволяват прилагането на методите, определени в наредбата по чл. 25;

2. да използват еталони и средства за измерване с осигурена проследимост и сертифицирани сравнителни материали в срок на годност;

3. да разполагат със специалисти с подходящо образование и квалификация;

4. да имат функционираща система за управление на качеството.

## **Раздел IV**

### **Оправомощаване на лица за проверка на средства за измерване**

**Чл. 44. (1)** За извършване на проверка на средства за измерване се оправомощават лица, които:

1. са регистрирани по Търговския закон или са създадени по силата на нормативен акт;

2. са трета независима страна за проверките, за които кандидатстват;

3. отговарят на изискванията на чл. 43.

**(2)** Изискването по ал. 1, т. 2 не се отнася за производители на средства за измерване, които имат сертифицирана система за управление на качеството и кандидатстват за оправомощаване за първоначална проверка на произведени от тях средства за измерване.

**Чл. 45.** Лицата, които кандидатстват за оправомощаване, подават в ДАСМ заявление, в което посочват вида на проверките, средствата за измерване и териториалния обхват, за които желаят да бъдат оправомощени.

**Чл. 46. (1)** Председателят на ДАСМ се произнася по заявлението за оправомощаване в срок до 2 месеца от датата на подаването му, като уведомява заявителя.

**(2)** При констатиране на несъответствия с изискванията по чл. 44 ДАСМ писмено уведомява заявителя и определя срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-малък от един месец.

**Чл. 47. (1)** Председателят на ДАСМ издава заповед за оправомощаване, в която се определят средствата за измерване, видът и териториалният обхват на проверките.

**(2)** Оправомощаването е за срок 5 години.

(3) Оправомощеното лице може да подава заявление за изменение в обстоятелствата по ал. 1 по реда и при спазване изискванията на този раздел.

(4) В случаите по ал. 3 оправомощаването е за срок до изтичането на срока по ал. 2.

**Чл. 48.** Председателят на ДАСМ отказва оправомощаването с мотивиран отказ, когато заявителят не отговаря на изисквания по чл. 44 или не отстрани несъответствията в посочения срок.

**Чл. 49.** Оправомощените лица са длъжни:

1. да спазват териториалния обхват и да извършват заявените проверки на средствата за измерване, за които са оправомощени;
2. да отчитат пред ДАСМ извършените проверки и знаците за проверка;
3. да изпълняват предписанията и указанията, дадени им от ДАСМ по чл. 74, т. 1;
4. при промяна в обстоятелствата по чл. 44 в 14-дневен срок да уведомят ДАСМ.

**Чл. 50.** Председателят на ДАСМ със заповед отнема оправомощаването, когато оправомощеното лице:

1. не изпълнява задълженията си по чл. 49;
2. издава неверни заключения от проверка или поставя знак, който не съответства на резултата от проверката;
3. не изпълни предписания на ДАСМ, дадени при метрологичен надзор по чл. 74, т. 1;
4. престане да отговаря на някое от изискванията по чл. 44.

**Чл. 51.** Отказът за оправомощаване, както и заповедта по чл. 50 подлежат на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от уведомяването.

**Чл. 52.** В официалния бюлетин на ДАСМ се публикува информация за оправомощените лица и списък на лицата, на които е отнето оправомощаването.

**Чл. 53.** Министерският съвет определя с наредба средствата за измерване, чиято проверка се извършва от ДАСМ, и средствата за измерване, чиято проверка се извършва от оправомощени лица, както и реда за оправомощаване на лица за извършване на проверка на средства за измерване.

## Глава пета

### МЕТРОЛОГИЧНА ЕКСПЕРТИЗА НА СРЕДСТВА ЗА ИЗМЕРВАНЕ

**Чл. 54.** Метрологичната експертиза на средствата за измерване се извършва от ДАСМ.

**Чл. 55. (1)** Метрологичната експертиза се извършва чрез изследване и определяне състоянието на средството за измерване, включително неговите технически

и метрологични характеристики, по заявление, подадено в териториалните звена “Мерки и измервателни уреди” на ДАСМ.

(2) Председателят на ДАСМ определя служители и срок за извършване на метрологичната експертиза в 7-дневен срок от получаване на искането.

(3) Държавната агенция по стандартизация и метрология може да привлича за участие в метрологичната експертиза оправомощени по реда на глава четвърта лица.

(4) Служителите, извършили метрологичната експертиза, съставят:

1. констативен протокол в 2 екземпляра, в който вписват:
2. датата на извършване на метрологичната експертиза;
3. наименованието, типа, производителя, идентификационния номер и техническите и метрологичните характеристики на средството за измерване;
4. използваните еталони, спомагателно оборудване и методи за изследване на средството за измерване и условията при извършване на експертизата;
5. констатациите от външния оглед на средството за измерване преди експертизата;
6. резултатите от извършеното при експертизата изследване на средството за измерване;
7. името, фамилията и длъжностите на служителите, извършили експертизата.

(5) Екземпляр от констативния протокол се изпраща на лицето, поискало експертизата, в 10-дневен срок от съставянето му.

## Глава шеста

### КОНТРОЛ НА ПРЕДВАРИТЕЛНО ОПАКОВАНИТЕ ПРОДУКТИ И БУТИЛКИТЕ

#### Раздел I

#### Общи изисквания

**Чл. 56. (1)** Изискванията на тази глава се отнасят за:

1. предварително опакованите продукти с еднакви номинални количества и с маса от 5 g до 10 kg включително или с обем от 5 ml до 10 l включително;
2. предварително опакованите продукти с различни количества, измервани по маса;
3. опаковки, предназначени за използване като съдове за измерване на обема на затворените в тях течности, наричани по-нататък “бутилки”, с номинална вместимост от 50 ml до 5 l включително.

(2) Изискванията на тази глава не се отнасят за:

1. изделия от благородни метали;
2. лекарства.

(3) Предварително опакованите продукти и бутилките се пускат на пазара и се предлагат за продажба само ако отговарят на изискванията на тази глава и на наредбите по чл. 69 и 70.

**Чл. 57.** Лицата, които произвеждат или внасят предварително опаковани продукти или бутилки, осигуряват тяхното съответствие с изискванията към тях.

**Чл. 58.** Лицата, които продават предварително опаковани продукти, нямат право да променят осигуреното от производителя или вносителя съответствие с изискванията към тях.

**Чл. 59. (1)** Предварително опакованите продукти с еднакви количества, за които по реда на чл. 69 са въведени редове от задължителни номинални стойности на количествата, се произвеждат в количества, избрани от производителя от тези редове.

**(2)** Предварително опакованите продукти с еднакви количества могат да бъдат опаковани в количества със стойности, различни от редовете по ал. 1, когато са предназначени за упражняване на професия или занаят.

**Чл. 60. (1)** Предварително опакованите продукти и бутилките трябва да бъдат съответно в нетни количества и с действителни вместимости, които отговарят на определените в наредбите по чл. 69 и 70 метрологични изисквания към количествата или вместимостите, и да носят означенията съгласно чл. 67 и 68.

**(2)** Предварително опакованите продукти и бутилките трябва да запазват съответствието си с метрологичните изисквания към количествата или вместимостите до момента на продажба на потребителите.

## **Раздел II**

### **Контрол на количествата на предварително опакованите продукти и на вместимостите на бутилките**

**Чл. 61. (1)** Лицата, които произвеждат предварително опаковани продукти или бутилки, извършват контрол на нетните количества на продуктите и на действителните вместимости на бутилките за оценяване на съответствието им с метрологичните изисквания към тях.

**(2)** Контролът по ал. 1 се извършва по критерии, по методи и със средства за измерване, определени в наредбите по чл. 69 и 70.

**Чл. 62. (1)** Лицата, които произвеждат предварително опаковани продукти с еднакви количества или бутилки, поставят знак за съответствие с метрологичните изисквания, когато:

1. резултатите от проведения от тях контрол потвърдят съответствието на нетните количества на предварително опакованите продукти или на действителните вместимости на бутилките с метрологичните изисквания към тях;

2. предприемат подходящи коригиращи действия, ако при контрола се установи несъответствие на нетните количества на предварително опакованите продукти или на действителните вместимости на бутилките с метрологичните изисквания към тях.

**(2)** Лицата по ал. 1 съхраняват и предоставят при поискване от ДАСМ документите, съдържащи резултатите от контрола и предприетите коригиращи действия.

**Чл. 63.** Лицата, които произвеждат или внасят предварително опаковани продукти или бутилки, са длъжни да ги изтеглят от пазара, когато при надзорна проверка по чл. 72, ал. 1 се установи, че те не съответстват на метрологичните изискванията към тях и несъответствието не може да бъде отстранено чрез подходящи коригиращи действия.

### Раздел III

#### **Регистриране на лицата, които произвеждат или внасят предварително опаковани продукти или бутилки**

**Чл. 64. (1)** Държавната агенция по стандартизация и метрология регистрира лицата, които произвеждат или внасят предварително опаковани продукти или бутилки.

**(2)** Лицата по ал. 1 са длъжни преди започване на съответната дейност да подадат писмено заявление за регистрация ДАСМ.

**(3)** В заявлението се посочват:

1. наименованието, седалището и адресът на управление на заявителя и видът на дейността, която извършва - производство или внос;
2. единният идентификационен код от регистър БУЛСТАТ;
3. видовете предварително опаковани продукти или видовете течности, за които са предназначени бутилките, които заявителят произвежда или внася;
4. местата на производство или съхраняване на предварително опакованите продукти или бутилките.

**(4)** При подаване на заявлението по ал. 2 лицата, които произвеждат бутилки, предлагат за регистрация графично изображение на избран от тях идентификационен знак, а вносителите - графично изображение на поставения от производителя на бутилката идентификационен знак. Графичното изображение се представя на магнитен или оптичен носител.

**(5)** Предложеният от производителя на бутилки идентификационен знак се регистрира, когато не дублира идентификационен знак на друг регистриран производител.

**Чл. 65. (1)** При промяна на обстоятелствата по чл. 64, ал. 3 или на графичното изображение на идентификационния знак по чл. 64, ал. 4 регистрираното лице уведомява ДАСМ в 14-дневен срок.

**(2)** Регистрацията се заличава по искане на регистрираното лице при прекратяване на дейността му.

**Чл. 66. (1)** Регистърът на лицата, които произвеждат или внасят бутилки, е публичен.

**(2)** Държавната агенция по стандартизация и метрология публикува в официалния си бюлетин информация за регистрираните производители на бутилки и за техните идентификационни знаци.

### Раздел IV

#### **Означения върху предварително опакованите продукти и бутилките**

**Чл. 67. (1)** Лицата, които произвеждат предварително опаковани продукти, обявяват върху опаковката номиналните им количества, изразени в килограми, грамове, литри, сантитри или милилитри, следвани от означението на единицата и знака за съответствие с метрологичните изисквания за предварително опакованите продукти с еднакви количества.

(2) Предварително опакованите продукти от внос трябва да носят означенията по ал. 1, като в случаите, когато обявените от производителя номинални количества не са изразени в определените единици, вносителите са длъжни допълнително да ги обявят.

(3) Номиналното количество на съдържащата се в бутилката течност може да не се обявява, когато използваната бутилка е с поставен знак за съответствие по чл. 62, ал. 1, обявената върху нея номиналната вместимост е видима при нормални условия на представяне на продукта и разликата между тази номинална стойност и друга номинална стойност от реда от задължителни номинални стойности за този вид продукт е по-голяма от 50 ml.

**Чл. 68. (1)** Лицата, които произвеждат бутилки, обявяват върху тях номиналната им вместимост, изразена в литри, сантиметри или милилитри, и вместимостта до ръба на бутилката, изразена в сантиметри, или свободния обем на бутилката, изразен в милилитри, следвани от означенията на единицата, одобрения идентификационен знак по чл. 64, ал. 4 и знака за съответствие с метрологичните изисквания.

(2) Означенията върху бутилките от внос трябва да отговарят на изискванията по ал. 1.

**Чл. 69.** Министерският съвет приема наредба за предварително опакованите количества продукти, с която се определят:

1. видовете предварително опаковани продукти по чл. 56, ал. 1, т. 1, за които се прилага;
2. редовете от задължителни номинални стойности на количествата на предварително опаковани продукти с еднакви количества и видове продукти, за които те се отнасят;
3. метрологичните изисквания към нетните количества на предварително опакованите продукти;
4. изискванията към методите и средствата за измерване, използвани за определяне на нетните количества на предварително опакованите продукти;
5. критериите и методите за контрол на нетните количества на предварително опакованите продукти;
6. правилата за поставяне на означенията върху предварително опакованите продукти;
7. формата и графичното изображение на знака за съответствие на нетните количества на предварително опакованите продукти с еднакви количества с метрологичните изисквания към тях.

**Чл. 70.** Министерският съвет приема наредба за опаковките, предназначени да бъдат използвани като съдове за измерване, с която се определят:

1. метрологичните изисквания към вместимостите на бутилките;
2. изискванията към методите и средствата за измерване, използвани за определяне на действителните вместимости на бутилките;
3. критериите и методите за контрол на действителните вместимости на бутилките;

4. правилата за поставяне на означенията върху бутилките;
5. формата и графичното изображение на знака за съответствие на действителните вместимости на бутилките с метрологичните изисквания към тях.

## **Глава седма**

### **МЕТРОЛОГИЧЕН НАДЗОР**

**Чл. 71.** Председателят на ДАСМ осъществява метрологичен надзор за спазване задълженията на лицата, които:

1. използват единици за измерване;
2. произвеждат или внасят средства за измерване;
3. използват средства за измерване;
4. ремонтират средства за измерване;
5. са оправомощени да извършват проверка на средства за измерване;
6. произвеждат или внасят предварително опаковани продукти или бутилки;
7. предлагат за продажба предварително опаковани продукти или бутилки.

**Чл. 72. (1)** Метрологичният надзор се извършва чрез наблюдение и надзорни проверки от длъжностни лица от Главна дирекция “Метрологичен надзор”, определени от председателя ДАСМ.

**(2)** Метрологичният надзор може да се извършва съвместно с органите на Министерството на вътрешните работи съгласно Закона за Министерството на вътрешните работи, органите за защита на потребителите по Закона за защита на потребителите и за правилата за търговия и контролните органи по Закона за храните и със съдействието на органите на местното самоуправление.

**Чл. 73. (1)** При извършване на метрологичен надзор длъжностните лица по чл. 72, ал. 1 имат право:

1. на достъп до местата, където се произвеждат, съхраняват, продават, ремонтират, проверяват, монтират или използват средства за измерване, и до местата, където се произвеждат, съхраняват или продават предварително опакованите продукти или бутилките;

2. да изискват и получават документи, свързани с контрола на средствата за измерване, употребата на средствата за измерване, прилагането на методите за измерване и обявяването на резултатите от измерване, и с произхода, размера на партидите и контрола на предварително опакованите продукти и бутилките.

**(2)** Длъжностните лица по чл. 72, ал. 1 могат да използват получената документация и информация само за нуждите на метрологичния надзор.

**Чл. 74.** При извършване на метрологичен надзор длъжностните лица по чл. 72, ал. 1:

1. дават задължителни предписания за предприемане на коригиращи действия, когато е констатирано, че не са спазени изискванията на закона и наредбите по прилагането му;

2. при необходимост подлагат средствата за измерване на контрол;

3. предприемат действия за ограничаване пускането на пазара и/или в действие и използването на средства за измерване, които не съответстват на изискванията по глава четвърта;

4. дават предложения на председателя на ДАСМ за отмяна на одобряването на типа на средства за измерване, когато са налице основанията по чл. 33, ал. 1;

5. дават предложения на председателя на ДАСМ за отнемане на оправомощаването за извършване на проверка на средства за измерване, когато са налице основанията по чл. 50;

6. подлагат на контрол предварително опакованите продукти или бутилките на местата на производство и при необходимост - на местата на съхраняване или продажба;

7. предприемат действия за ограничаване пускането на пазара или продажбата на предварително опакованите продукти и бутилките, които не съответстват на изискванията по глава шеста.

**Чл. 75.** Длъжностните лица по чл. 72, ал. 1 при надзорните проверки в местата на производство, съхраняване и продажба на предварително опакованите продукти могат да извършат контрол на нетните им количества чрез разрушаване целостта на опаковките.

**Чл. 76.** Когато при надзорна проверка длъжностните лица по чл. 72, ал. 1 установят, че не са спазени изискванията на закона, те предприемат действия за информиране на потребителите, включително поставяне на подходящи означения на предварително опакованите продукти, които се предлагат за продажба.

**Чл. 77.** Длъжностните лица по чл. 72, ал. 1 се застраховат за злополука, настъпила при или по повод изпълнение на служебните им задължения, за сметка на бюджета на ДАСМ.

**Чл. 78.** Министерският съвет приема Наредба за реда и начина на извършване на метрологичен надзор.

## **Глава осма**

### **ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ**

**Чл. 79.** За контрол на средства за измерване, за метрологична експертиза на средства за измерване, за оправомощаване на лица за извършване на проверка на средства за измерване, за регистриране на лица, които произвеждат или внасят предварително опаковани продукти или бутилки, и за справки по регистрите от чл. 31, ал. 1 и чл. 66, ал. 1 се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

**Чл. 80.** Разходите за контрола по чл. 74, ал. 1, т. 2 и 6 на средства за измерване, предварително опаковани продукти или бутилки са за сметка на бюджета на ДАСМ. В случаите, когато се установи несъответствие на средствата за измерване с техническите и метрологичните изисквания към тях или на предварително опакованите продукти или бутилките с изискванията на чл. 60, ал. 1, разходите са за сметка на виновните лица.



## Глава девета

### АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

**Чл. 81. (1)** Производител или вносител, който в случаите по чл. 4 пуска на пазара и/или в действие средства за измерване, които не отговарят на изискванията по глава четвърта, се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв. или с имуществена санкция от 2000 до 10 000 лв.

**(2)** При повторно нарушение по ал. 1 глобата, съответно имуществената санкция, е в двоен размер.

**Чл. 82. (1)** Лице, което в случаите по чл. 4 използва средства за измерване, които не отговарят на изискванията по глава четвърта или не изпълнява задълженията си по чл. 41, се наказва с глоба от 100 до 300 лв. или с имуществена санкция от 200 до 500 лв.

**(2)** При повторно нарушение по ал. 1 глобата, съответно имуществената санкция, е в двоен размер.

**Чл. 83.** Лице, което не представи средства за измерване за последваща проверка след ремонт, се наказва с глоба от 200 до 600 лв. или с имуществена санкция от 500 до 1000 лв.

**Чл. 84.** Който поставя знаци за проверка на средства за измерване, без да е оправомощен за това, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв. или с имуществена санкция от 2000 до 8000 лв.

**Чл. 85. (1)** Производител или вносител, който пусне на пазара предварително опаковани продукти или бутилки, които не съответстват на изискванията по глава шеста и на наредбите по чл. 69 и чл. 70, се наказва с глоба от 500 до 5000 лв. или с имуществена санкция от 1000 до 7000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата, съответно имуществената санкция, е в двоен размер.

**Чл. 86. (1)** Лице, което предлага за продажба предварително опаковани продукти, които не отговарят на изискванията по чл. 67, се наказва с глоба от 200 до 600 лв. или с имуществена санкция от 400 до 1000 лв.

(2) Глобата, съответно имуществената санкция по ал. 1, се налага на лице, което предлага за продажба предварително опаковани продукти, пакетирани от него на местата на съхраняване или продажба, които не отговарят на изискванията по глава шеста и на наредбата по чл. 69.

**Чл. 87.** Производител или вносител, който не изпълни задължението си за регистрация по чл. 64, ал. 2, се наказва с глоба от 50 до 150 лв. или с имуществена санкция от 200 до 500 лв.

**Чл. 88.** Който унищожи, подправи или използва подправени знаци по чл. 32, чл. 36, ал. 1, чл. 40, ал. 1 и чл. 64, ал. 4, се наказва с глоба от 150 до 400 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

**Чл. 89.** За неизпълнение или нарушение на задължителни предписания на длъжностните лица по чл. 72, ал. 1, виновните лица се наказват с глоба от 300 до 2000 лв. или с имуществена санкция от 500 до 3000 лв.

**Чл. 90.** Лице, което възпрепятства изпълнението на служебните задължения на длъжностните лица по чл. 72, ал. 1, се наказва с глоба 50 лв.

**Чл. 91. (1)** Актовете за установяване на нарушенията се съставят от определени от председателя на ДАСМ длъжностни лица от Главна дирекция “Метрологичен надзор”.

(2) Наказателните постановления се издават от председателя на ДАСМ или от определени от него длъжностни лица.

(3) Не подлежат на обжалване наказателните постановления, с които е наложена глоба, съответно имуществена санкция, до 200 лв. включително.

(4) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

## **ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА**

### **§ 1. По смисъла на този закон:**

1. “Величина” е свойство на явление, тяло или вещество, което може да бъде различено качествено и определено количествено.

2. Вместимост до ръба на бутилка” е обемът течност, определен при температура 20 °C, който бутилката съдържа, когато е напълнена до ръба.

3. “Действителна вместимост на бутилка” е обемът течност, определен при температура 20 °C, който бутилката съдържа, когато е напълнена точно, при спазване на условията, които теоретично съответстват на тези за номиналната вместимост.

4. “Допълнение на тип на средство за измерване” е добавяне на нови технически и/или метрологични характеристики към одобрен тип средства за измерване.

5. “Единица за измерване” е конкретна величина, определена и приета със спогодба, с която се сравняват други величини от същия вид, за да се изразят техните големина по отношение на тази величина.

6. “Единици за измерване, използвани с Международната система единици” са единици за измерване извън Международната система единици, допуснати за използване с Международната система единици от Международния комитет по мерки и теглилки (CIPM).

7. “Еталон” е мярка, измервателен уред, сравнителен материал или измервателна система, предназначени за определяне, възпроизвеждане, реализация или съхраняване на единица на една или повече стойности на величина, която служи като изходна.

8. “Задоволителна степен на еквивалентност на еталон” е такава степен на съответствие между стойността на еталона и получената от сравнение изходна стойност и присъединената ѝ неопределеност, която позволява признаването на метрологичните характеристики на еталона.

9. “Извадка от партида средства за измерване” е брой средства за измерване от партидата, избрани по случаен признак за извършване на контрол.

10. “Калибриране” е съвкупност от действия, които при определени условия установяват зависимостта между стойностите на величината, показани от измервателен уред или измервателна система, или стойностите, представени от мярка или сравнителен материал, и съответните стойности, реализирани от еталоните.

11. “Конвенция за метъра” е Международна конвенция за осигуряване на международното единство и усъвършенстване на метричната система, приета на заключителното заседание на Международната конференция по мерки и теглилки (CGPM), проведена на 20 май 1875 г.

12. “Международен еталон” е еталон, признат с международна спогодба да служи за международна основа за определяне стойностите на други еталони на съответната единицата за измерване.

13. “Международна система единици (SI)” е кохерентна система единици, приета и препоръчана от Генералната конференция по мерки и теглилки (CGPM).

14. “Модификация на тип на средство за измерване” е изменение на някои технически и/или метрологични характеристики на средствата за измерване от одобрения тип.

15. “Недостатък от общ характер на средствата за измерване” е недостатък, който въпреки съответствието на средствата за измерване с техническите и метрологичните изисквания към тях не осигурява годността им да бъдат използвани по предназначение.

16. “Необходима за страната точност на национален еталон” е точност, която позволява еталонът да изпълнява предназначението си като национален за осигуряване на проследимостта, точността и достоверността на измерванията в страната.

17. “Номинална вместимост на бутилка” е обемът течност, определен при температура 20 °C, който се очаква да съдържа бутилката, когато е напълнена при условията за употреба, за които е предназначена.

18. “Опаковка, предназначена да бъде използвана като съд за измерване” е опаковка, направена от стъкло или други материали, чиито твърдост и стабилност предполагат същите метрологични гаранции като стъклото, която има метрологични характеристики и може да служи за измерване на обема на затворената в нея течност.

19. “Партида предварително опаковани продукти” е съвкупност от предварително опаковани продукти от един и същи вид, с еднакво обявено количество, в еднаква опаковка, опаковани за определено време на едно и също място.

20. “Партида средства за измерване” е съвкупност от средства за измерване от един и същи тип, произведени за определено време на едно и също място.

21. “Повторно” е нарушението, което е извършено в срок до една година от влизане в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за нарушение от същия вид.

22. “Предварително опакован продукт” е количество продукт, чиято стойност е предварително определена в отсъствие на клиента, включително на местата на съхраняване или продажба, със или без опаковка, като количеството не може да бъде променяно, без да се отвори опаковката или без да настъпят видими изменения на продукта и опаковката.

23. “Проследимост” е свойство на резултат от измерване или стойност на еталон, които могат да бъдат свързани с установени еталони, обикновено международни или национални, чрез непрекъсната верига от сравнения, които имат обявени неопределености.

24. “Резултат от измерване” е стойност на измервана величина, получена чрез измерване.

25. “Свободен обем на бутилка” е обемът, равен на разликата между номиналната вместимост и вместимостта до ръба на бутилката.

26. “Сертифициран сравнителен материал” е материал или вещество, придружено със сертификат, с достатъчна хомогенност на една или повече характеристики, чиито стойности са добре установени и сертифицирани по определена процедура, установяваща проследимостта към единицата, с която се изразяват стойностите на всяка характеристика, като всяка сертифицирана стойност се придружава от неопределеност с посочена доверителна вероятност.

27. “Средство за измерване” е техническо средство, включително от втора употреба по смисъла на чл. 84, т.1 от Закона за данък върху добавената стойност, което има метрологични характеристики и е предназначено да се използва за измервания самостоятелно или свързано с едно или повече технически средства.

28. “Съставна единица” е комбинация от разрешени за използване единици за измерване, представена като тяхна функция.

29. ”Тип на средство за измерване” е съвкупност от средства за измерване с еднакво предназначение, основани на един и същ принцип, имащи еднаква конструкция и изработени от един и същ производител по една и съща техническа документация и технология.

30. “Трета независима страна за проверките, за които кандидатства” е лице, което не е участвало в разработката и не произвежда, внася, монтира, ремонтира, притежава или не използва средствата за измерване, за проверката на които кандидатства, и може да гарантира безпристрастност и независимост на персонала си.

## **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

§ 2. Този закон отменя Закона за измерванията (обн., ДВ, бр. 45 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 55 от 1999 г.).

§ 3. Законът влиза в сила 6 месеца след обнародването му в “Държавен вестник”.

§ 4. Министерският съвет приема наредбите по прилагането на закона в 6-месечен срок от обнародването му.

§ 5. В срок до 2 месеца от влизането в сила на закона председателят на ДАСМ насрочва заседание на Националния съвет по метрология, на което се приема правилник за работата на съвета.

§ 6. Лицата, произвеждащи средства за измерване, които подлежат на контрол по този закон, са длъжни да ги приведат в съответствие с изискванията към тях в срок до 2 години от влизането му в сила.

§ 7. Средства за измерване в употреба, които подлежат на контрол по този закон, могат да се използват от лицата, които ги притежават, ако изпълняват предвиденото си предназначение и при последващите проверки се установи съответствие на метрологичните им характеристики с изискванията към тях.

§ 8. Лицата, лицензирани за проверка на средства за измерване по реда на отменения Закон за измерванията, могат да извършват дейността си до изтичането на срока на валидност на лицензията.

§ 9. Лицата, за които е започнала процедура за лицензиране до обнародването на този закон, се лицензират по реда на отменения Закон за измерванията за срок не по-дълъг от 2 години.

§ 10. Лицата, които произвеждат предварително опаковани продукти или бутилки, въвеждат контрола на нетните количества на предварително опакованите продукти или действителните вместимости на бутилките в срок до 6 месеца от влизането в сила на закона.

§ 11. Пуснатите на пазара предварително опаковани продукти и бутилки, които към момента на влизане в сила на този закон се намират в търговските обекти и в складовите помещения и които не отговарят на изискванията на глава шеста, се предлагат за продажба до изчерпване на наличните количества.

§ 12. Изпълнението на закона се възлага на председателя на ДАСМ.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА  
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Огнян Герджиков)

# **М О Т И В И**

## **към проекта на Закон за измерванията**

### **1. Причини за разработване на законопроекта**

Проектът на Закон за измерванията се разработва в съответствие с позицията за преговори с Европейския съюз в раздел “Законова метрология и предварително пакетиране”, тема “Свободно движение на стоки”, с която е поет ангажимент 21 директиви от посочения раздел да бъдат въведени в българското законодателство през 2001 г.

Към настоящия момент законовата метрология и предварителното пакетиране са обект на Закона за измерванията, приет през април 1998 г. Действащият закон е ориентиран главно към съответствие с документите на Международната организация по метрология (OIML) и частично към Директива 71/316/ЕЕС за сближаване на законодателството на държавите членки, свързано с общите разпоредби за средствата за измерване и за методите за метрологичен контрол.

При прилагането на закона се установиха някои недостатъци:

1. Широкият и определен само по области обхват на метрологичния контрол на средствата за измерване създава възможност за разширително тълкуване и води до нарушаване на правилата за осигуряване на проследимост на измерванията, необходима за акредитацията, сертификацията и оценяване на съответствието на продуктите.

2. Правилата за издаване на лицензии са обвързани с възможностите на Държавната агенция по стандартизация и метрология да извършва възложената ѝ дейност и с преценка по целесъобразност.

3. Прилагането на закона показва, че не е налице необходимост от лицензиране на лица за ремонт на средства за измерване, тъй като това е дейност, която се регулира на пазарни принципи и е достатъчно резултатите от нея се обвържат с извършването на последващи проверки.

4. Липсата на правила за осъществяване на ефективен контрол на предварително опакованите продукти не създава възможност, законът да осигури защита на потребителите.

5. Законодателят е регламентирал само в една разпоредба дейността по метрологичен надзор, която е широко застъпена в законовата метрология на европейските държави и на държавите - членки на Международната организация по метрология (OIML).

В изпълнение на програмата “България-2001” в началото на 2000 г. в Народното събрание е разглеждан проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за измерванията, който не е в състояние да отстрани всички посочени недостатъци. Този проект е изготвян по време, когато позицията за преговори в раздел “Законова метрология и предварително пакетиране” не е била изготвена и представена в Европейската комисия и европейското законодателство все още не е било ориентирано към въвеждане на директиви от нов подход в областта на законовата метрология.

Сега действащият Закон за измерванията е приет към момент, в който прилагането на българските държавни стандарти е било задължително. Впоследствие с приемането на Закона за националната стандартизация от 1999 г. прилагането на българските стандарти е основано на принципа на доброволност. Поради това е наложително да се определят изисквания към средствата за измерване, които следва да са обект на законов контрол, както и методите за неговото извършване.

Проектът на нов закон възпроизвежда европейската правна уредба в областта на законовата метрология и предварителното пакетиране и въвежда принципно нови положения. Многобройните и важни промени налагат отменяне на действащия закон и заменянето му с нов съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1 от Закона за нормативните актове.

## **2. Цели на законопроекта**

Със законопроекта се цели да се създадат условия за постигане на точност, проследимост и достоверност на измерванията в Република България; да се защитят животът и здравето на хората и околната среда от вредни въздействия и да се предпази имуществото на физическите и юридическите лица от неблагоприятни последици, които могат да настъпят вследствие на неверни резултати от измервания, и да се уеднаквят изискванията към средствата за измерване и предварително опакованите продукти и бутилките, предназначени за използване като съдове за измерване, и начина за провеждане на метрологичния им контрол с тези на Европейския съюз.

Опитът от прилагане на действащия Закон за измерванията показва, че е необходимо изрично да се определи като цел, че държавата се ангажира с постигане на точност, проследимост и достоверност на измерванията не само в областите на законовата метрология, но и за нуждите на сертификацията, акредитацията и оценяването на съответствието на продуктите.

Законопроектът дава възможност да се доразвие целта, заложена в действащия Закон за измерванията по отношение на защитата от неверни резултати от измервания.

Със законопроекта се цели и да се повиши хармонизацията на българското законодателство в областта на метрологията с европейските актове до степента на уеднаквяване на изискванията към средствата за измерване и предварително опакованите продукти и да се създадат условия за свободно движение на стоки и за преодоляване на техническите пречки в търговията. Проектът компенсира и различия в законодателството, които могат да затруднят преговорите по подписване на РЕСА (Европейски протоколи за взаимно признаване на резултатите от оценяване на съответствието).

Необходимостта от пълно въвеждане на Европейските директиви в областта на законовата метрология и предварителното пакетиране е насочена и към създаване на условия за преход към оценяване съответствието на средствата за измерване със съществените изисквания съгласно Европейските технически директиви от Нов подход 90/384/ЕЕС за неавтоматични везни и Директива за средствата за измерване, приета от Съвета на Европейската общност през октомври 2000 г.

Със законопроекта и предвидените в него подзаконови нормативни актове по прилагането му се въвеждат следните Европейски директиви:

1. За единиците за измерване - 80/181/ЕЕС;
2. За средствата за измерване и методите за метрологичен контрол - 71/316/ЕЕС
3. За изискванията към видовете средства за измерване - 75/410/ЕЕС, 78/1031/ЕЕС, 75/33/ЕЕС, 79/930/ЕЕС, 71/319/ЕЕС, 71/348/ЕЕС, 77/313/ЕЕС, 71/318/ЕЕС, 76/891/ЕЕС, 73/362/ЕЕС, 76/765/ЕЕС, 76/766/ЕЕС, 71/317/ЕЕС, 74/148/ЕЕС, 77/95/ЕЕС, 86/217/ЕЕС, 71/347/ЕЕС, 71/349/ЕЕС;

4. За предварително опакованите продукти и опаковките (бутилки), използвани като съдове за измерване - 75/106/ЕЕС (изм. от 78/891/ЕЕС, 79/1005/ЕЕС, 85/10/ЕЕС, 88/316/ЕЕС, 89/676/ЕЕС), 75/107/ЕЕС, 76/211/ЕЕС и 80/232/ЕЕС.

Посочените по-горе директиви имат рамков характер, като тези за единиците за измерване и за редиците от номинални стойности на някои предварително опаковани продукти са задължителни. Това дава възможност при въвеждането им те да бъдат съобразени с националните особености и интереси, както и да се избегнат някои несъвършенства на самите директиви, спиращи техническия прогрес и доказани в процеса на прилагането им.

### **3. Същност на новите положения в закона**

Със законопроекта се предвижда оттегляне на държавата от регулирането на измервания, извършвани в така наречената в Европа “доброволна област на измерванията”, където отношенията се уреждат на пазарни принципи и компетентността се доказва чрез доброволна акредитация, а съответствието с определени изисквания - чрез сертификация.

Това се постига чрез прецизно определяне обхвата на задължителен метрологичен контрол и отпадане на определени области (отбрана, съобщения, ядрена енергетика), за които трябва да действат специфични правила в сравнение с общите принципи на регулиране в областта на законова метрология. Чрез отпадане на ограничаващата рамка на националните и местните йерархични схеми на средствата за измерване от действащия Закон за измерванията се създава възможност лицата, извършващи измервания, свободно да избират как да осигурят проследимост на измерванията.

Законопроектът въвежда един по-гъвкав модел при използването на единиците от Международната система единици (SI). Установяват се задължителни за използване единици за измерване, като се дава възможност в съответствие с международно приетите правила в някои области да се използват и други единици (областите на въздушния, морския и железопътния транспорт).

За формиране на дългосрочната държавна политика за осигуряване на проследимост, точност и достоверност на измерванията правомощието на Министерския съвет за утвърждаване на национални еталони се допълва с функцията по приемане на дългосрочна програма за развитие на националните еталони. Поставят се нови критерии за утвърждаване на еталони като национални съобразени с националните нужди и условията за международно признаване на националните еталони в съответствие с подписаното през октомври 1999 г. Споразумение за взаимно признаване на резултатите между националните метрологични институти от държавите - членки на Конвенцията за метъра.

За пълно постигане целта на законопроекта за защита на живота, здравето и имуществото на лицата и околната среда се дефинира еднозначно обхватът на задължителен метрологичен контрол по области и по видове средства за измерване и предварително опаковани количества продукти. Към формите на метрологичен контрол



се добавя и метрологичният надзор в съответствие с възприетия в европейските държави модел.

Терминологията на глави трета, четвърта, шеста и седма е уеднаквена с тази, въведена от Международния речник по законова метрология, издаден от Международната организация по законова метрология (OIML) през 2000 г. По национални съображения към понятието “метрологичен контрол” е включен и контролът на предварително опакованите продукти и бутилките, използвани като съдове за измерване.

В законопроекта е поставено императивно изискване средствата за измерване, предварително опакованите продукти и бутилките, предназначени да бъдат използвани като съдове за измерване, да съответстват на изискванията към тях и отговорността за това е вменена на лицата, които ги пускат на пазара или ги използват. Предвидено е в подзаконов нормативен акт да се определят конкретно изисквания към тях и начинът на контрол.

Глава четвърта урежда контрола на средства за измерване и регламентира формите и реда за извършването му в съответствие с Европейска директива 71/316/ЕЕС.

Нов момент е връзката между метрологичния контрол на средствата за измерване съгласно Закона за измерванията и оценяването на съответствието на средства за измерване със съществените изисквания към тях съгласно Закона за техническите изисквания към продуктите. За тези средства за измерване, чието съответствие със съществените изисквания е оценено и носят маркировка за съответствие с тях, се предвижда при употреба да подлежат само на последващи проверки. Тази връзка осигурява възможност за въвеждане на директивите от “Нов подход” за средства за измерване като наредби към Закона за техническите изисквания към продуктите, без да се дублират процедурите, на които следва да се подлагат тези средства за измерване.

Дадена е възможност за целите на други нормативни актове да се въведе изискване за осъществяване на метрологичен контрол на средства за измерване и да се определят специфични изисквания към техническите и метрологичните им характеристики. Такива средства за измерване са например хронотактографите, чийто метрологичен контрол не се регулира по общите национални правила, а съгласно специфичните изисквания на Европейската спогодба за работата на екипажите на транспортни средства, извършващи международни автомобилни превози (AETR).

Законопроектът дефинира хипотези на “пълно” одобряване на типа, ограничено одобряване на типа и допълнение към одобряване на типа на средства за измерване. Механизмът на ограничено одобряване на типа се прилага към средства за измерване, за които са използвани нови технологии за производство, чиято метрологична надеждност не е установена. Допълнението към одобряването на типа цели облекчаване на процедурите в случаите, когато са добавени нови технически или метрологични характеристики на типа на средствата за измерване.

Нов момент е предвидената възможност за отмяна на одобряването на типа на средства за измерване, като този механизъм се прилага само в изключителни случаи. Рестриктивните мерки са насочени към лицата, които пускат на пазара и/или в действие, за които е и задължението да изтеглят от пазара такива средства за измерване.

Разширяват се възможностите за признаване на резултати от одобряване на тип и първоначална проверка на средства за измерване. Този похват е транспониран

частично от Европейската директива 71/316/ЕЕС, защото България не участва в схемата за взаимно уведомяване между компетентните органи на страните - членки на Европейския съюз. Облекчават се възможностите за признаване на резултатите от метрологичния контрол, извършен в Европейския съюз чрез признаване на ЕЕС знака за одобрен тип и ЕЕС знака от първоначална проверка при внос на средства за измерване. Пълното признаване може да осъществи чрез подписване на спогодба.

Останалите директиви за видовете средства за измерване ще бъдат въведени с приемането на наредбата за изискванията към средствата за измерване и метрологичния им контрол. Предвижда се за определени измервания да бъдат предназначени определени средства за измерване с подходящи метрологични характеристики (допустими грешки), като най-наложително е този въпрос да бъде уреден за везните.

Лицензионният режим за лицата, които извършват ремонт на средства за измерване, отпада. Основно е изменен режимът, с който се възлага извършването на проверка на средства за измерване на физически и юридически лица. Като принцип е възприето, че лицензионният режим трябва да се замени с оправомощаване като акт на преотстъпване на типично държавна функция и да се либерализира за сметка на повишаване на изискванията и засилване на надзора върху лицата.

Опитът от прилагането на действащия закон показва силен интерес на физическите и юридическите лица към придобиване на право да извършват проверка на средства за измерване в законовата област. За постигане целите на закона Министерският съвет определя с наредба тези видове средства за измерване, чиито проверки могат да бъдат преотстъпени на физически или юридически лица, и такива средства за измерване, чиито проверки трябва да се извършват само от държавния орган.

Предвид на това законопроектът създава условия за сътрудничество и равнопоставеност между държавния орган и оправомощените лица чрез поставяне на общи изисквания към тях. Срокът за оправомощаване е еднакъв за всички лица и е увеличен на пет години в сравнение с действащия закон. Съобразно европейската практика към производителите на средства за измерване със сертифицирана система по качеството са поставени по-облекчени изисквания. Спазването на законовите изисквания от оправомощените лица се гарантира чрез осъществяване на метрологичен надзор и възможност за отнемане на правомощията при изчерпателно изброени основания.

Контролът на предварително опакованите продукти и бутилките, използвани като съдове за измерване, е развит в съответствие с европейската практика като задължение на лицата, които ги произвеждат. Задълженията на държавния орган са сведени до регистриране на лицата, които ги произвеждат или внасят, и осъществяване на метрологичен надзор.

Контролът на бутилките, предназначени да бъдат използвани като съдове за измерване, се въвежда за първи път. В документите на OIML обхватът на метрологичния контрол на предварително опакованите продукти е значително по-широк. В този вид той е въведен в действащия закон, но се оказва, че няма доказана необходимост и изграден капацитет на държавния орган метрологичният контрол да се прилага към всички предварително опаковани продукти на пазара. Изискванията на законопроекта са насочени към предварително опакованите продукти, измервани по маса и обем, които се предлагат най-масово на пазара, като освен продуктите, разглеждани в директивите, са включени и продукти с различни количества, като хляб и хлебни изделия, месни и млечни продукти и др.

Нови положения са: въвеждането на задължителни редове от номинални стойности за продуктите с еднакви количества и задължението за производителите да извършват собствен контрол на нетните количества на продуктите и бутилките и да поставят знаци за съответствие. Методите за извършване на този контрол са уеднаквени с европейските. Вменяването на задължението на производителите да извършват контрол и да поставят знаците за съответствие е обвързано с отговорността, която те носят за съответствието на пусканите на пазара предварително опаковани продукти и бутилки. Вносителите са задължени да внасят само такива продукти и бутилки, които отговарят на изискванията на закона, като сами избира начина, по който ще се уверят в това съответствие, за да го докажат пред надзорния орган.

Метрологичният надзор е развит в посока на постигане на баланс между политиката на държавата за защита на потребителите и правата и интересите на задължените по закона лица (производители, вносители и търговци). Правомощията на надзорния орган са изчерпателно изброени в законопроекта и са съобразени със степента, до която могат да бъдат засегнати тези интереси.

При създаването на модела са взети предвид указанията от документите на Международната организация по законова метрология (OIML), изискванията на въвежданите директиви и информацията за практиката в европейските страни. Предвижда се изпълнение на изискването метрологичният надзор да се извършва от самостоятелно административно звено (отделна дирекция). Акцентът при надзорните дейности е преди всичко извършване на наблюдение, събиране на информация и извършване само на обосновани проверки на задължените по закона лица при строго регламентирани правомощия на надзорния орган. Чрез дейността по метрологичен надзор се обвързва прилагането на разпоредбите за отмяна на одобряването на типа на средствата за измерване, за отнемане на оправомощаването за проверка на средства за измерване лица, за ограничаване на пускането или за изтегляне от пазара на средства за измерване, предварително опаковани продукти и бутилки.

Предвидените санкции в глава девета “Административно–наказателни разпоредби” са коригирани в сравнение със сега действащия закон съобразно резултатите от досегашната практика в тази насока и тежестта на нарушенията, за да осигурят ефективното прилагане на закона.

Преходните разпоредби са наложени от необходимостта от адаптиране на задължените по закона лица към новите изисквания.

#### **4. Очаквани резултати от прилагането на закона**

С приемането на закона се изпълнява ангажиментът за въвеждане на европейските директиви, деклариран с позицията за преговори с Европейския съюз в раздел “Законова метрология и предварително пакетиране” по тема “Свободно движение на стоки”.

С приемането на законопроекта се очаква следният регулативен ефект:

- въвеждане на задължителни единици за измерване и правила за използването им;

- прилагане изискванията на международните конвенции и спогодби към единиците за измерване, използвани в областите на въздушния, морския и железопътния транспорт;

- осигуряване проследимост на измерванията за целите на акредитацията, сертификацията и оценяването на съответствието и отпадане на предпоставките за нарушаване на правилата;

- планирано и адекватно на националните нужди и международните изисквания развитие на националните еталони на Република България;

- осигуряване на достоверност и точност на измерванията за защита на живота, здравето и имуществото на хората и околната среда;

- равностойно и равнопоставено осъществяване на проверките от държавния орган и от оправомощени лица и обхващане на средствата за измерване в употреба на територията на цялата страна с проверка;

- създаване на ефективен модел на метрологичен надзор за спазване разпоредбите на закона и на наредбите по прилагането му.

Въз основа на гореизложеното предлагам на Народното събрание да разгледа и приеме проекта на Закон за измерванията.

**МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:**

**(Симеон**

**Сакскобургготски)**

